

Børne- og socialminister Mai Mercados talepapir

Anledning	Besvarelse af samrådsspørgsmål CA Sundheds- og Ældreudvalget SUU
Dato / tid	Tirsdag den 26. juni 2018 kl. 12-13
Talens varighed	Ca. 7 minutter
Sted	FT 1-133

Det talte ord gælder

[Indledning]

Tak for ordet.

Der er mange vinkler på dagens tema, og der er mange forskellige hensyn på spil.

Først og fremmest vækker temaet jo vores følelser. For vi taler jo om vores børn. Og om beskyttelse af dem.

Jeg bliver i samrådsspørgsmålet spurgt, om jeg vil redegøre for de overvejelser, hensyn m.v., der på mit ressortområde, herunder i forhold til FN's Børnekonvention og børns rettigheder generelt, kan være forbundet med at indføre et forbud mod drenges omskæring, hvor der ikke foreligger en medicinsk begrundelse herfor.

Spørgsmålet om eventuel indførelse af et forbud mod omskæring giver anledning til mange overvejelser, der er svære at skille fra hinanden. De er af sundhedsfaglig, politisk, juridisk, religiøs, udenrigspolitisk og moralsk karakter. Det er derfor en sag, der kræver meget grundige overvejelser.

[Ressortspørgsmålet]

Der er derfor også tale om et spørgsmål, som berører en række forskellige ministres ressort. Spørgsmålet om et forbud indebærer dels en sundhedsfaglig vurdering af, hvordan omskæring udføres og reguleres i dag samt mulige sundhedsmæssige konsekvenser af et forbud. Dels indebærer det en juridisk vurdering af, om et forbud er muligt inden for rammerne af grundloven og Danmarks internationale forpligtelser. Hertil kommer udenrigspolitiske overvejelser og mulige konsekvenser i forhold til andre lande samt potentielle sikkerhedsmæssige konsekvenser for danske statsborgere i både ind- og udland. Endelig er der jo givet overvejelser af religiøs, moralsk og etisk karakter.

Det er efter min bedste vurdering ikke muligt hverken at adskille eller udskille de enkelte elementer til særskilt vurdering. Der kan ikke ses på de enkelte dele isoleret.

Det er derfor heller ikke et spørgsmål, som kan besvares af en enkelt minister afgrænset til det enkelte ressort. Det fremgik også af samrådet den 20. april med sundhedsministeren, justitsministeren, udenrigsministeren, forsvarsministeren og kirkeministeren. Spørgsmålet kræver inddragelse af alle relevante hensyn og i sidste ende er det jo en politisk vurdering, om man ønsker et forbud.

[FN's Børnekonvention]

Da der nu i samrådsspørgsmålet spørges særskilt ind til relevante overvejelser og hensyn på mit ressort, og herunder særligt til FN's Børnekonvention – vil jeg selvfølgelig forsøge at besvare det – men igen – der er tale om et spørgsmål, der kræver at man kommer hele vejen rundt. Men jeg vil nu søge at opliste de generelle principper, som spørgsmålet giver anledning til at komme ind på.

Som børne- og socialminister har jeg det koordinerende ansvar i forhold til børnekonventionen. Det betyder blandt andet, at det er mit ministerium, som koordinerer afrapporteringerne til FN om den danske gennemførelse af konventionen. Jeg kan i den forbindelse oplyse, at Danmark senest blev eksamineret af FN's Børnekomité herom i september 2017. Det koordinerende ansvar indebærer også, at mit ministerium kan give generel rådgivning om fortolkning af konventionens bestemmelser.

Der gælder imidlertid et sektoransvarsprincip i forhold til børnekonventionen, som indebærer, at de enkelte fagministre har ansvaret for at sikre, at lovgivning og praksis på deres specifikke områder, lever op til konventionens bestemmelser.

Når det er sagt, vil jeg kort over for udvalget opridse, hvilke bestemmelser i børnekonventionen der er relevante at se på i forbindelse med en vurdering af et eventuelt forbud mod omskæring af drengebørn. Og bagtæppet er, at der i forhold til alle bestemmelser i konventionen skal foretages en vurdering af den konkrete foreliggende situation, herunder om et påtænkt tiltag er sagligt begrundet og proportionalt.

Artikel 3 om barnets tarv

Det følger af konventionens artikel 3, at barnets tarv skal komme i første række i alle sager vedrørende børn. Bestemmelsen er en af konventionens grundlæggende rettigheder, som altid skal indgå i en fortolkning og implementering af konventionen.

FN's Børnekomité er ikke fremkommet med en entydig definition af begrebet "barnets tarv", men har i såkaldte generelle bemærkninger til artikel 3 givet udtryk for, at der er tale om et gennemgående begreb, som ligger til grund for alle konventionens bestemmelser. Der er samtidig tale om et komplekst begreb, hvis indhold må fastlægges konkret sag for sag. I forhold til lovgivningstiltag skal det generelt vurderes, hvad der må antages at være i barnets tarv, i lyset af de konkrete omstændigheder for den omhandlede gruppe børn, eller børn som helhed.

Artikel 12 om retten til at blive hørt

Det følger af artikel 12 i Børnekonventionen, at et barn har ret til at blive hørt i alle forhold, der vedrører barnet. Formålet er at sikre, at barnet får lov til at fremlægge sine egne holdninger og synspunkter, og at disse indgår i sagen.

FN's Børnekomité har i sine generelle bemærkninger til artikel 12 udtalt, at bestemmelsen ikke indeholder en aldersgrænse for, hvornår børn skal høres og dermed, hvornår børn er i stand til at forstå deres sag i et sådan omfang, at de kan give fx et informeret samtykke. I stedet bør medlemslandene foretage en individuel vurdering af det enkelte barn og den enkelte sag.

Artikel 14 om religionsfrihed

Børnekonventionen indeholder i artikel 14 en bestemmelse, der beskytter børns ret til tankefrihed, samvittigheds- og religionsfrihed. Denne ret er dog ikke absolut men kan begrænses, hvis det sker ved lov og vurderes at være nødvendigt på grund af fx folkesundheden eller andre menneskers grundlæggende rettigheder. Heri indgår en vurdering af, om en eventuel begrænsning er sagligt begrundet og proportional, dvs. om formålet med begrænsningen kan opnås ved mindre indgribende midler. I en vurdering af et barns ret til fx religionsfrihed bør der tages passende hensyn til barnets ret til at

etablere og opretholde et tilhørsforhold til sin religiøse/kulturelle arv.

Artikel 19 om beskyttelse mod vold m.v.

Børnekonventionens artikel 19 handler om at beskytte børn mod alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbrug, vanrøgt eller forsømmelig behandling, mishandling eller udnyttelse, herunder seksuel udnyttelse. Børnekomitéen har i sine generelle bemærkninger til artikel 19 defineret disse handlinger for ulovlige. Omskæring af drenge er ikke angivet som omfattet af disse handlinger, men i stedet er fysiske handlinger såsom at slå, sparke, ryste, rive, skolde, nive, eller bide børn derimod beskrevet som omfattet.

Artikel 24, stk. 3 om sundhed

Til sidst vil jeg nævne konventionens artikel 24, som omhandler børns ret til den højest opnåelige sundhedstilstand. Det fremgår af artiklens stykke 3, at medlemsstaterne skal tage alle effektive og passende forholdsregler med henblik på at afskaffe traditionsbundne ritualer, som er skadelige for børns sundhed. I de fælles generelle bemærkninger fra FN's Børnekomité og FN's Kvindekomité, om afskaffelsen af diskrimination mod kvinder og skadelige ritualer, nævnes omskæring af drengebørn ikke i modsætning til omskæring af piger og kvinder. De generelle

bemærkninger nævner også børneægteskaber, polygami og æresrelateret vold eller drab.

Samlet set gælder om børnekonventionen, som jeg sagde tidligere, at der vil skulle foretages en konkret vurdering af et eventuelt forbud mod omskæring. Denne vurdering vil afhænge af, hvordan forbuddet konkret påtænkes udformet. Der vil i den forbindelse skulle foretages en vurdering af, om forbuddet er sagligt begrundet og proportionalt.

[Børns rettigheder generelt]

Jeg bliver i samrådsspørgsmålet også spurgt til overvejelser i forhold til børns rettigheder generelt.

Som børne- og socialminister ligger det mig naturligvis stærkt på sinde, at børns rettigheder generelt set bliver sikret.

FN's Børnekonvention er i den forbindelse et tværgående instrument, som gælder på tværs af fag- og ressortområder.

Derudover er tilgangen jo i dansk lovgivning, at børns rettigheder sikres konkret i den specifikke faglovgivning, hvor dette måtte være relevant.

Lovgivningen indeholder således mange konkrete bestemmelser, fx om børns ret til at blive hørt eller inddraget. Som eksempel kan jeg fra mit eget område nævne forældreansvarslovens § 5 om, at der i alle forhold vedrørende barnet skal tages hensyn til barnets egne synspunkter alt efter alder og modenhed. Et andet eksempel er servicelovens § 50, stk. 3, som tilsiger, at der som led i en børnefaglig undersøgelse skal foretages en samtale med barnet eller den unge, som har brug for særlig støtte.

I forhold til et eventuelt forbud mod omskæring er det klart, at barnets perspektiv og rettigheder vil skulle indgå som et væsentligt element i vurderingen.

For at summere op i forhold til børns rettigheder, så er det komplekse vurderinger, der skal foretages. Der skal inddrages mange hensyn, og disse vurderinger spænder over flere ministres ressortområder.

I forhold til en overordnet juridisk vurdering er jeg bekendt med, at Justitsministeriet i et svar til udvalget har oplyst, at Justitsministeriets umiddelbare juridiske vurdering er, at en aldersbegrænsning i forhold til omskæring af drengebørn vil kunne indføres inden for rammerne af grundloven og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, såfremt der måtte være et politisk

ønske herom. Men den nærmere vurdering vil blandt andet afhænge af, hvilken aldersgrænse der er tale om, og hvad den nærmere begrundelse for begrænsningen er.

[Afslutning]

Afslutningsvist vil jeg slå fast, at regeringen ikke støtter et forbud mod rituel omskæring af drengebørn. For selv om emnet, som jeg nævnte indledningsvist, kan vække stærke følelser i forhold til børnene, så er der et større billede, der skal inddrages – både af hensyn til den enkelte dreng og af hensyn til mulige konsekvenser af et forbud i øvrigt:

- Vejer barnets ret til at blive hørt tungere end barnets ret til – selv ved en meget ung alder – at efterleve de samme religiøse og kulturelle skikke, som indgår i dets forældres tro?
- Vil et forbud betyde, at ritual omskæring vil fortsætte i det skjulte og dermed blive sværere at regulere og håndhæve med negative sundhedsmæssige konsekvenser til følge?
- Og vil Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitiske situation blive forværret?

Og mulige svar på disse spørgsmål afhænger i sidste ende af, om der måtte være et politisk ønske om at indføre et forbud eller ej.

Såfremt det er tilfældet vil man kunne læne sig op ad
Justitsministeriets vurdering af mulighederne for at indføre
begrænsninger.

Tak for ordet.